

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 34. broj

20. kolovoza 2026.

cijena 300 Ft

Festival zlevanke, vina i tambure

FOTO: BETA

14. stranica

U Zagrebu

4. i 5. stranica

S Hrvatskim glasnikom u ruci

13. stranica

Državni kampovi u Zavičaju

15. stranica

Jezik hrvatski

Materinski jezik vjerojatno je glavno obilježje identiteta. Živeći u dijaspori, u okruženju koje biva i diše na jednom stranom jeziku, teško ga je očuvati.

Otkriće mi je bilo kad sam shvatila da mnogi moji poznanici (posebice starije generacije) koje redovito čujem da razgovaraju na mađarskom jeziku zapravo znaju hrvatski. Ustručavaju se prakticirati ga uz objašnjenje da to nije onaj „književni hrvatski“, nego da je to dijalekt, pa ga drugi neće razumjeti. Neki mi kažu: „Sve razumijem, ali ne znam govoriti.“

Zanimljivo, mislim si. I kažem im da ih hoću razumjeti. Da su hrvatski dijalekti lijepi i vrijedni i da slobodno sa mnom barem pokušaju govoriti hrvatski. Da su Hrvati u Mađarskoj u prednosti jer mnogi već od početka znaju dva jezika.

Sjedim tako u krugu povećeg društva Hrvata iz Mađarske. Na razgovornoj su paleti dogodovštine, planovi izleta, smijeh i veselje. A meni isprva nije jasno zašto svi govore mađarski. Pogledom prelazim poznata mi lica. Znam da svi osim jedne osobe znaju hrvatski jezik, materinski jezik.

I onda mene nešto upitaju, a ja odgovorim na hrvatskom. Čim sam završila, u žurbi ih se dvoje trudi prevesti moje riječi onom jednom koji ne razumije. A ja se zbunjena pitam jesam li ja korištenjem svojeg jezika isključila tog jednog ili je on isključio nas sve.

Ne. Ne mislim da ako netko, igrom okolnosti, nije naučio jezik matične zemlje, ne osjeća svoj hrvatski identitet jednako jako kao i oni koji ga govore. Osjeća ga, trudi se na brojne načine, uz tradiciju, plesove, pjesme, običaje, učvršćivati taj identitet.

Ipak, razgovor je na mađarskom u takvim situacijama (a takve situacije nisu rijetke), iako je ponukan dobrim namjerama. Usmjeren k tomu da se svi osjećaju ugodno i uključeno, možda nije dobar izbor.

Kao majka koja u svemu povlađuje djetetu, koje onda od silne pažnje i ugađanja te nepotrebnosti da ulaže bilo kakav trud nije sposobno samostalno jedriti životom.

Vjerojatno bi i taj jedan htio da zajednica ide naprijed. Ne bi imao problema da mu se u kratkim crtama naknadno preveđe razgovor koji ne razumije. Možda bi mu bilo milo slušati jezik svojih praočeva.

Jezik hrvatski.

Kršul

GLASNIKOV TJEDAN

„Stručnjaci upozoravaju da ekstremna vrućina danas predstavlja jednu od najvećih prirodnih prijetnji ljudskom zdravlju.“

Kolike su bile temperature prije tisuću ili stotinu godina, teško je reći jer nema očuvanih ni sustavno vođenih meteoroloških mjerenja. No ono što danas osjećamo više nije tek subjektivan dojam. Dani s temperaturama iznad 35, pa i 40 Celzijevih stupnjeva postaju sve češći na područjima od Pirenejskog poluotoka i Francuske preko Njemačke, zemalja Beneluksa, Italije i Mađarske, Hrvatske pa sve do velikoga dijela Balkana. Europa se ovoga ljeta ponovno našla pod snažnim toplinskim valovima. Meteorolozi objašnjavaju kako je riječ o tzv. toplinskoj kupoli i omega-bloku, snažnom sustavu visokoga tlaka koji danima, pa i tjednima, zadržava vrući zrak nad istim područjem i omogućuje prodor izrazito toploga zraka iz Sahare duboko u europsko kopno. Posljedica su temperature koje ponegdje dosežu i 45 Celzijevih stupnjeva uz gotovo potpuni izostanak oborina.

Ni noći više ne donose osvježenje. Organizam nema vremena za oporavak, a zajedno s čovjekom trpe biljke i životinje. Asfalt, beton i građevine tijekom dana upijaju goleme količine topline, a noću je polako otpuštaju pa se gradovi ne uspijevaju rashladiti. Tropske noći postaju jednako opasne kao i dnevne vrućine.

Stručnjaci upozoravaju da ekstremna vrućina danas predstavlja jednu od najvećih prirodnih prijetnji ljudskom zdravlju. Kad temperatura zraka danima ostaje visoka, ljudsko tijelo ne uspijeva se dovoljno rashladiti. Srce radi ubrzano kako bi održalo normalnu tjelesnu temperaturu, pojačano se znojimo i gubimo velike količine vode i minerala. Ako ih ne nadoknadimo, dolazi do dehidracije, toplinske iscrpljenosti, vrtoglavice, pada koncentracije, a u najtežim slučajevima i do toplinskog udara koji može biti životno ugrožavajuć.

Posebno su ugroženi stariji ljudi, mala djeca, kronični bolesnici i svi koji rade na otvorenom. No ni zdrav organizam nije pošteđen. Dugotrajna izloženost visokim temperaturama povećava opterećenje srca i krvnih žila, remeti san, smanjuje radnu sposobnost i usporava oporavak

organizma. Kad se tijelo ne može rashladiti ni tijekom noći, ono ostaje pod stalnim fiziološkim opterećenjem trošeći energiju samo kako bi održalo ravnotežu. Zbog toga se ljudi bude umorni, razdražljivi i iscrpljeni, a posljedice osjećaju i nakon nekoliko dana toplinskog vala.

Vrućina ne opterećuje samo čovjeka. Isušuje tlo, zagrijava rijeke, smanjuje prinose, iscrpljuje šume i životinje koje sve teže pronalaze vodu i zaklon. Klimatske promjene više nisu apstraktan pojam o kojem slušamo na znanstvenim skupovima ili čitamo u izvješćima. One su postale dio naše svakodnevice.

Ovo je teško shvatiti iz sobe koju hlade rashladni uređaji dok pijemo hladan sok iz hladnjaka i promatramo virtualno zelenilo koje nam svakodnevno nude društvene mreže i sponzorirani sadržaji. Toliko smo se udaljili od prirode da više ne primjećujemo njezine znakove. Nekad su ljudi pažljivo promatrali biljke, ptice, kukce i oblake. Nedavno sam pročitala kako cvijet sljeza nije bez razloga bio gotovo u svakom seoskom dvorištu. Kad bi zatvorio svoje latice, domaćini su znali da se sprema kiša. Bio je svojevrstan prirodni barometar, kao i mnoge druge biljke i životinje koje su stoljećima upozoravale na promjene vremena. Danas se više oslanjamo na aplikacije i meteorološke radare, ali zaboravljamo da priroda i dalje govori – samo je mi sve rjeđe slušamo.

Možda ne možemo promijeniti klimu preko noći, ali možemo promijeniti svoj odnos prema njoj. Štedjeti vodu, saditi drveće, stvarati više hlada u gradovima, prilagoditi ritam rada najvećim vrućinama i ponovno učiti od prirode. Naši su stari živjeli bez klima-uređaja, ali su znali kad se radi u polju, kad se odmara u hladu, a kad se čeka kiša. Danas imamo više tehnologije nego ikad prije, ali možda manje osjećaja za prirodni ritam koji nas okružuje. A upravo će nam taj osjećaj, čini se, u desetljećima koja dolaze biti potrebniji nego ikad. Jer toplinski valovi više nisu iznimka – oni polako postaju novo lice europskog ljeta.

Branka Pavić Blažetin

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

■ 10 ■ BUDIMPEŠTA I OKOLICA

25. kolovoza 2016. HRVATSKI glasnik

Erčín

„Danas bo se blagdan slavi“

Blagdan Velike Gospe i proštenje erčinskih Hrvata

Erčinska Hrvatska samouprava i gradski Racki klub 12. kolovoza 2016. priredili su proslavu blagdana Velike Gospe i proštenje tamošnjih Hrvata. Slavlje je započelo u hodočasnoj crkvi s dvojezičnom svetom misom koju je služio viljanski svećenik Augustin Darnai, suslužio mjesni dušobrižnik Péter Kallós. Misu je pjesmama uveličao tukuljski Mješoviti crkveni zbor. Potom se mimohodilo do Općeprosvjetnoga doma i Knjižnice „József Eötvös“, gdje je započelo redovito proštenje.

Možda nema uzvišenijega osjećaja, negoli kada mjesni vjernici u svojoj hodočasnoj crkvi Velike Gospe slave njezin blagdan, ili se okupljaju na misno slavlje i zajedničku molitvu. I toga su se ljetnoga popodneva okupili Erčinci sa svojim prijateljima iz Tukulje, Bate i Andzabega kako bi proslavili Bogorodičin blagdan, u cvijećem okićenoj crkvi, i ovom prigodom svi u svojoj narodnoj nošnji. Prije misnoga slavlja mjesni je zbor „Jorgovani“ pjevao marijanske pjesme, potom je crkveno zvono pozivalo na svetu misu posvećenu predcima i voljenim pokojnicima svoje zajednice. Viljanski dušobrižnik Augustin Darnai u svojoj je propovijedi naglasio da danas ne slavimo uzdignuće Blažene Djevice Marije na nebo, nego njezino uznesenje. To radi na zapovijed, ne napinje se jer je nužno, nego se neprestano daje nositi i uzdizati. „Pomislite tek na početak kada se pojavi anđeo Gabrijel, i izvijesti je o Spasiteljevu rođenju. Kamo se Marija uzdignula? Ona razgovara s anđelom. Ona se uzdignula kada se rodio Spasitelj, potom ga je pratila na putu, i također se uzdigla i na Golgoti kada stoji pred križem i podiže pogled na svoga svetog sina, i uzdiže se u Isusovoj dubokoj boli. I kada dolazi čas da je već svaki stupanj uzdigla, tada dolazi posljednje, uzdiže se preko nebeskih vrata u Božju kuću. Izniman je to Božji dar Marijino uznesenje na nebo. (...) Ono što je važno za nas iz njezine slave jest želimo li se uznositi? Želiš li se uzdati u Božju milost?“ – istaknuo je velečasni Darnai. Misno je slavlje pjevanjem uveličao tukuljski Mješoviti crkveni zbor pod ravnanjem Terezije Neidek Nagy. Uslijedio je uobičajeni mimohod sa starodrevnom erčinskom zastavom i klanjanje pred slikom Racke Madone iza oltara.

Središnji događaj slavlja bilo je blagoslivljanje kipa Anđela čuvara, što je obavio mjesni dušobrižnik Péter Kallós. On je zahvalio erčinskoj Hrvatskoj samoupravi i svim ljudima dobre volje koji su svojim novčanim darom pridonijeli kako bi se kipu vratio stari sjaj. „Slike i kipovi su i poradi toga da nas podsjećaju na velika Kristova djela ili djela svetaca. Anđeli postoje, to znamo iz očitovanja, okružuju nas, jednako kao i nevidljivi svijet. Dobri anđeli, koji su bili vjerni Bogu, jesu u vječnoj slavi. Među njima posebno se ističu anđeli čuvari, koji su u nebeskome

raju i uočavaju, vide Boga te im je želja da i mi budemo obdareni ovom srećom. Svi mi s najboljim povjerenjem molimo svog anđela čuvara da moli Božju milost za nas ili da nam pomogne u životnim poteškoćama“, reče među inima dušobrižnik Kallós. Mimohodilo se s erčinskom zastavom do gradskog Općeprosvjetnog doma i Knjižnice „Józsefa Eötvösa“ gdje je dopredsjednica gradske Hrvatske samouprave Timea Sili pozdravila nazočne i svima zahvalila za nesebični novčani dar za obnovu kipa Anđela čuvara. Hrvatska je samouprava sendvičima, kolačima, vinom i rakijom ugostila nazočne, koji su također donijeli sa sobom jelo i piće jer je veselica bila s naramkom. U sklopu proštenja gradska Plesna skupina „Zorica“ izvodila je dalmatinske plesove, te se druženje nastavilo uz pjesmu i ples.

„Mnogo sakralnih djela je stradalo za vrijeme rata, i postupno želimo sve obnoviti. Veći dio toga pothvata već je iza nas, ali još ima što raditi. Tu su i kipovi torza...“, kaže nam Timea Sili, koja zaista pri srcu nosi i brine se za sudbinu nasljedstva predaka i za budućnost erčinskih Hrvata. Kip Anđela čuvara bio je kip redovnica Božjega milosrđa, koji je bio središnji lik proslava, ili su ga nosili na hodočašća. Erčinska Hrvatska samouprava i gradski Racki klub uoči lanjskoga Božića pokrenuli su akciju prikupljanja za obnovu kipa, za koju se prikupilo umalo 340 tisuća forinti. Restauratorske radove napravila je umjetnica Gyöngyi Károlyi. Nije to jedina sakralna vrednota koju su dali obnoviti narečene organizacije, naime za Veliki su petak dali blagosloviti sliku u ulju na platnu Ane Bošnjak „Isus na Maslinskoj gori“, ne govoreći o slici Racke/Ilirske Madone, jer, kako reče Timea Sili, ljudi su voljni dati ako točno znaju za što se daruje.

Kristina Goher

Prvi Savjet mladih Hrvata izvan Republike Hrvatske

U Zagrebu je od 21. do 24. srpnja 2026. godine u hotelu Hilton Garden Inn održana konstituirajuća sjednica prvoga saziva Savjeta mladih Hrvata izvan Republike Hrvatske.

Članovi Savjeta s predsjednikom Vlade Republike Hrvatske Andrejom Plenkovićem

Savjet mladih Hrvata izvan Republike Hrvatske savjetodavno je tijelo Vlade Republike Hrvatske koje prvi put okuplja mlade predstavnike hrvatskoga naroda iz Bosne i Hercegovine, pripadnike hrvatskih nacionalnih manjina u europskim državama te mlade iz hrvatskoga iseljenništva, njih ukupno 65.

Vlada Republike Hrvatske osnovala je Savjet mladih radi jačanja hrvatskoga identiteta među mladim naraštajima Hrvata izvan domovine, poticanja povezivanja i suradnje hrvatskih zajednica diljem svijeta, promicanja kulturnih, obrazovnih i gospodarskih mogućnosti u Republici Hrvatskoj te osnaživanja mladih za suradnju i moguće povezivanje s domovinom svojih predaka.

U svojem radu Savjet mladih predlagat će inicijative, davati mišljenja i preporuke te doprinositi oblikovanju kvalitetnijih politika usmjerenih prema mladim Hrvatima izvan Republike Hrvatske s posebnim naglaskom na očuvanje hrvatskoga identiteta, jezika, kulture i trajne povezanosti s Republikom Hrvatskom.

Konstituirajuća sjednica bila je zatvorena za javnost, osim svečanoga otvorenja održanoga 22. srpnja. Sudionike su tom prigodom pozdravili predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman te predsjednica saborskoga Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zdravka Bušić.

Hrvate u Mađarskoj u Savjetu predstavljaju dvije članice. Na prijedlog Hrvatske državne samouprave imenovana je Maja Škrlin, a na prijedlog Koljnofskoga hrvatskog društva Karmela Pajrić.

Na početku sjednice okupljenima se obratio državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, koji je rekao da se ispisuje prva stranica u povijesti u odnosima Republike Hrvatske s mladima izvan Republike Hrvatske.

„Savjet će oblikovati politike koje se njih tiču i bit će glas hrvatskih zajednica diljem svijeta. Osnivanjem ovog tijela pokazali smo da mladi nisu budućnost, oni su sadašnjost“, kazao je Milas te naglasio da od njih očekuje otvorenost i inicijativu. „Središnji ured bit će vam partner. Gradimo zajedno budućnost RH“, poručio je Milas.

Nakon predstavljanja članova usvojeni su ključni dokumenti za rad Savjeta, a po-

tom su izabrani predsjednik i četiri potpredsjednika, čime je završeno njegovo službeno konstituiranje.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković u svojem obraćanju istaknuo je važnost osnivanja ovog tijela kao novog oblika povezivanja mladih Hrvata diljem svijeta s domovinom.

„Ovo je inovacija u radu s mladima. U Hrvatskoj postoji Savjet za mlade, vaši kolege, predstavnici iz svih županija, a ovo je refleksija tog savjeta, ali na globalnoj razini. Cilj je da vas okupimo, povežemo međusobno, povežemo s domovinom i da kroz ovakav institucionalni okvir bolje, sadržajnije i u konačnici istinitije shvatite kakva je danas Hrvatska. Ako gledate samo preko interneta, nisam siguran da je to baš slika koja uvijek daje sve dimenzije, a mnogi od vas žive prilično daleko, pa je ova neposredna prilika za opažanje i iskustvo itekako važna“, rekao je Plenković.

Izabrano vodstvo Savjeta mladih Hrvata izvan Republike Hrvatske

Govoreći o odnosu Republike Hrvatske prema Hrvatima izvan njezinih granica, Plenković je naglasio kako je briga o hrvatskim zajednicama diljem svijeta obveza i dužnost države.

Predsjednik Vlade poručio je članovima Savjeta da svojim idejama i prijedlozima doprinesu jačanju povezanosti hrvatskih zajednica.

„Ovaj Savjet mladih i vas koji ste se okupili predstavlja jednu novu i veliku kvalitetu. Kroz ovaj institucijski okvir vi i u zemljama iz kojih dolazite možete potaknuti okupljanje i približiti Hrvatsku vašim sunarodnjacima“, rekao je Plenković te pozvao članove Savjeta da budu aktivni i otvoreni u iznošenju svojih prijedloga.

Nakon konstituiranja i pozdravnih govora mladi su imali priliku postaviti pitanja premijeru Andreju Plenkoviću, među kojima je bilo i kako oni mogu pomoći u ostvarenju vanjskopolitičkih ciljeva Republike Hrvatske. Premijer im je poručio da je potrebno povezivati se s gospodarstvenicima u zemljama u kojima žive, posebno s mladim IT tvrtkama, pružati kontakte i doprinositi jačanju našeg položaja unutar EU-a.

Članovi Savjeta mladih predstavnici su mladih generacija Hrvata izvan Republike Hrvatske u dobi od 18 do navršanih 30 godina života te su izabrani na mandat od četiri godine.

Nakon glasanja za predsjednika Savjeta mladih Hrvata izvan Republike Hrvatske izabran je Leonardo Artuković. Mlade Hrvate iz Bosne i Hercegovine u Savjetu će predstavljati Robert Tokić, hrvatsku manjinu u europskim državama Marko Vidaček, hrvatsko iseljeničtvo iz prekooceanskih država predstavljat će Anamarija Arapović, a iz europskih Eva Sacharis Prskalo.

Predstavnici hrvatskih nacionalnih manjina u europskim državama

Zastupljenost predstavnika Hrvata izvan Republike Hrvatske u Savjetu određena je u skladu s brojnošću i značajem hrvatskih zajednica u pojedinim državama, njihovom aktivnošću i povezanošću s Republikom Hrvatskom te doprinosom afirmaciji ugleda i interesa Republike Hrvatske. Tako Savjet čini:

- 13 predstavnika Hrvata iz Bosne i Hercegovine, među kojima je i jedan predstavnik Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini
 - 17 predstavnika hrvatskih nacionalnih manjina
 - 35 predstavnika hrvatskoga iseljeničtva.
- Uz njih članovi su Savjeta i predstavnici državnih tijela, organizacija i udruga, ukupno njih 38.

Među predstavnicima hrvatskih nacionalnih manjina imenovano je 17 članova: tri iz Srbije, po dva iz Austrije, Mađarske i Slovenije te po jedan iz Bugarske, Crne Gore, Češke, Italije, Kosova, Rumunjske, Sjeverne Makedonije i Slovačke.

Osnivanjem Savjeta mladih Hrvata izvan Republike Hrvatske prvi je put stvoren institucijski okvir koji mladim Hrvatima izvan domovine omogućuje izravno sudjelovanje u oblikovanju prijedloga i inicijativa važnih za njihov položaj, očuvanje identiteta i jačanje veza s Republikom Hrvatskom.

Članovi Savjeta u narednom razdoblju davat će mišljenja i preporuke te predlagati aktivnosti usmjerene na jačanje povezanosti mladih Hrvata s Republikom Hrvatskom. Poseban naglasak bit će stavljen na očuvanje hrvatskog identiteta, jezika i kulture, ali i na stvaranje novih prilika za obrazovanje, umrežavanje i suradnju mladih iz hrvatskih zajednica diljem svijeta.

Novoosnovani Savjet savjetodavno je tijelo zamišljeno kao platforma kroz koju će mladi iz različitih država moći zajednički iznositi prijedloge i potrebe svojih zajednica te aktivnije sudjelovati u oblikovanju politika koje ih se izravno tiču.

Branka Pavić Blažetin

DUŠNOK – KUD „Tanac“ iz Pečuha i dušnočki KUD „Biser“ od 4. do 8. kolovoza organizirali su Dušnočke večeri s plesanicama. Prve tri večeri priredile su se plesanice u Domu kulture od 20 do 22 sata, dok je 7. kolovoza održan Geofolk – podijski razgovor i izložba o nošnji naroda svijeta. Sudjelovali su fotograf Dávid Botond, idejni začetnik projekta Geofolk. Slijedila je plesanica. Večeri su završene 8. kolovoza prigodnim kulturnim programom. Večeri su pratili harmonikaš Krunoslav Kićo Agatić i njegovi učenici. Ulaz je bio slobodan.

Dušnočki KUD „Biser“

MATURA U KRLEŽI 2026.

„Obrazovanje je najmoćnije oružje koje možete upotrijebiti da promijenite svijet.”

U svojem obraćanju na završnoj sjednici ovogodišnje mature u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu „Miroslav Krleža” predsjednica maturnog povjerenstva dr. sc. Timea Bockovac rekla je: „Nastavno na sjednicu koju smo imali u ponedjeljak ujutro, a na kojoj smo utvrdili rezultate pismene mature i iznijeli raspored usmenog ispita, i sada smo na sjednici (i to na završnoj) kojom zatvaramo ovogodišnju maturu, a time i poglavlje vašeg srednjoškolskog obrazovanja.

Krležini maturanti 2025./2026. u narodnoj nošnji

Tijekom protekla tri dana poslušali smo ukupno 88 odgovora iz različitih nastavnih područja – od mađarske književnosti i gramatike, povijesti, geografije i biologije do stranih jezika, tjelesnog odgoja te hrvatskog narodopisa.

Ono što posebno želim istaknuti jest vaš ozbiljan i odgovoran pristup ispitu. Naravno, bilo je treme, ponegdje i nesigurnosti, što je sasvim razumljivo, premda je raspored izlaganja odgovora bio vrlo jasan i precizno pripremljen kako bi se skratilo vrijeme čekanja i broj nervoznih koraka po hodnicima.

Poštovali ste pravila ispita, pristupali zadacima savjesno i pokazali da razumijete važnost ovog trenutka. Vaši profesori bili su vam podrška tijekom cijelog procesa – postavljali su pomoćna pitanja, usmjeravali vas kada ste bili nesigurni i nastojali vam pomoći da pokažete ono što znate, a da ublaže neugodnosti neznanja.

Moj je dojam da se većina vas dobro pripremila za usmeni krug, dok su se neki zavarali dobrim rezultatima pismenih ispita misleći da će oni biti sami po sebi dovoljni.

Uz vaše brojne i šarolike odgovore prisjetili smo se velikana mađarske i svjetske književnosti, najvažnijih geografskih otkrića, povijesnih događaja Prvog i Drugog svjetskog rata, slušali smo o ovisnostima

i njihovim uzrocima te učincima na ljudski organizam, o mogućnostima gospodarenja vodom i otpadom, a jučer poslijepodne stigli smo čak do Novog Zelanda upoznajući udaljene krajeve svijeta i njihove posebnosti.

Prisjetili smo se i književnih sukoba, pa smo tako zaključili da Capuleti i Montaguei nisu bili baš „fanovi” te ispravili naslov Aranyeva teksta s *Toldi anyja* na *Toldi szerelme*, a i upozorili na razliku između zabavne i zapadne Ugarske te koncentracijskih i kancellarijskih logora. Na engleskom i hrvatskom kao stranom jeziku mnogi su od vas pokazali komunikativnost i snalažljivost u različitim životnim situacijama.

Ističe se velik broj odgovora i projektnih tema iz predmeta Hrvatski narodopis. U svakom od njih osjetio se ponos prema rodnom kraju, zavičaju, jeziku, nošnji i kulturnoj baštini. Pokazali ste da cijenite svoje korijene i da razumijete vrijednost onoga što su vam ostavile prethodne generacije, a u tome osim vaših korijena i članova obitelji upravo je ova ustanova odigrala najveću ulogu uz potporu i stručnost vaših profesora.

Tijekom ispita većina vas govorila je razgovijetno, argumentirano i samouvjereno. Razvili ste kvalitetan stručni dijalog sa svojim nastavnicima, pokazali sposobnost

povezivanja znanja i promišljanja o temama koje nadilaze samo naučene činjenice.

Čestitam vam na uloženom trudu i na svemu što ste pokazali tijekom ovih dana. Želim vam mnogo uspjeha, hrabrosti i zadovoljstva na putu koji je pred vama. Neka vam znanje koje ste stekli bude čvrst temelj za buduće odluke, a uspomene iz škole trajni podsjetnik na jedno posebno životno razdoblje.”

Matura 2025./2026. u Hrvatskoj školi „Miroslav Krleža”

Ukupno je državnoj maturi pristupilo 36 pristupnika, a na usmenom dijelu ispita ostvareno je ukupno 80 odgovora. Iz 12. razreda maturi su pristupila 22 učenika, dok je prijevremenu maturu iz Engleskog jezika polagalo 11 učenika, a iz Hrvatskog jezika tri učenika.

Rezultati učenika 12. razreda

Sva 22 učenika 12. razreda uspješno su položila maturu iz Mađarskog jezika i književnosti na srednjoj razini.

Maturu iz Matematike na višoj razini nije polagao nijedan učenik. Na srednjoj razini ispit je polagalo 20 učenika, od čega tri na mađarskom jeziku, dok je 17 učenika iskoristilo mogućnost polaganja ispita iz matematike na hrvatskom jeziku.

Maturu iz Povijesti na srednjoj razini polagala su sva 22 učenika, a svi su učenici također pristupili maturi iz Hrvatskog jezika i književnosti na višoj razini.

Redovitoj maturi iz Engleskog jezika na višoj razini pristupila su dva učenika, a na srednjoj razini pet učenika. Prijevremenu maturu iz Engleskog jezika na višoj razini polagalo je pet učenika, dok je na srednjoj razini ispit polagalo šest učenika.

Maturu iz Biologije na višoj razini polagala su dva učenika, a na srednjoj razini četiri učenika. Maturi iz Geografije na srednjoj razini pristupila su dva učenika, dok je ispit iz Hrvatskog narodopisa na srednjoj razini polagalo 16 učenika.

Maturi iz Tjelesne i zdravstvene kulture na višoj razini na hrvatskom jeziku polagao je jedan učenik. Ispitu iz digitalne kulture na višoj razini pristupio je jedan učenik, a maturu iz hrvatskog jezika kao stranog jezika na srednjoj razini polagala su tri učenika.

Na području jezičnih ispita učenici su ostvarili zapažene rezultate. Ispitu iz hrvatskog jezika na visokoj razini (C1) kompleksnog tipa pristupila su tri učenika, dok je ispit iz hrvatskog jezika na srednjoj razini (B2) kompleksnog tipa polagalo 16 učenika.

Od stranih jezika ispitu iz engleskog jezika na srednjoj razini (B2) kompleksnog tipa pristupilo je devet učenika, dok je ispit iz engleskog jezika na osnovnoj razini (B1) kompleksnog tipa polagalo četrvero učenika.

Podatci pokazuju kako učenici Hrvatske škole „Miroslav Krleža” i dalje u velikoj mjeri koriste mogućnost polaganja državne mature na hrvatskom jeziku. Posebno se ističe činjenica da su sva 22 maturanta pristupila ispitu iz Hrvatskog jezika i književnosti na višoj razini, dok je čak 17 učenika maturu iz Matematike polagalo na hrvatskom jeziku.

Pohvale

Na ovogodišnjoj državnoj maturi više je učenika ostvarilo osobito zapažene rezultate, kako na pismenim tako i na usmenim ispitima, te su dobili i pohvale.

Na pismenom dijelu državne mature, na kojem je za ovo priznanje bilo potrebno ostvariti najmanje 90 % bodova, istaknuli su se:

- **Lotti Andalits** – Povijest
- **Szánya Báltin** – Hrvatski narodopis
- **Gréta Dudás** – Hrvatski narodopis
- **Tas Kecskeméthy** – Engleski jezik
- **Bálint Proszenyák** – Hrvatski narodopis
- **Emília Sörös** – Hrvatski narodopis
- **Dario Spoljaric** – Povijest
- **Goran Szeremlei** – Hrvatski narodopis
- **Glória Anna Tomasev** – Engleski jezik (90 %) i Matematika
- **Betta Gréta Bobány** – Engleski jezik
- **Lotti Kulcsár** – Engleski jezik.

Na usmenom dijelu mature posebno su se istaknuli:

- **Lotti Andalits** – Povijest
- **Szánya Báltin** – Mađarski jezik i književnost te Povijest
- **Deján Csáti** – Mađarski jezik i književnost
- **Tas Kecskeméthy** – Tjelesna i zdravstvena kultura
- **Bálint Proszenyák** – Hrvatski narodopis i Povijest
- **Blanka Vanda Bosnyák** – Povijest
- **Emília Sörös** – Hrvatski narodopis
- **Petra Strazsanác** – Povijest
- **Alíz Tóth-Bobány** – Povijest
- **Betta Gréta Bobány** – Engleski jezik
- **Lotti Kulcsár** – Engleski jezik.

Branka Pavić Blažetin

MATURA U HOŠIG-U 2026.

Ovogodišnji usmeni ispiti državne mature u budimpeštanskom HOŠIG-u održani su od 22. do 24. lipnja 2026.

HOŠIG-ovi maturanti

Ispitnom povjerenstvu prijavljeno je 25 maturanata od kojih je redovitih 15 (učenici 12., završnog razreda), dok je ostalih deset maturanata polagalo prijevremene materialne ispite prije svega iz engleskoga jezika i digitalne kulture, a ove su godine pohađali 10. odnosno 11. razred.

Odlično organiziran i pripremljen ispit državne mature ove godine nisu popratili zainteresirani predstavnici osnivača ili majninske i đачke samouprave, ali je protekao u ozbiljnom, dostojanstvenom i odgovornom ozračju primjerenom važnosti i ugledu samoga ispita. Tijekom cijelog ispitnog razdoblja pristupnicima su bili osigurani svi propisani uvjeti za nesmetan rad, uključujući i korištenje svih dopuštenih nastavnih pomagala. Takvo je okruženje omogućilo da svaki pristupnik u jednakim uvjetima pokaže svoje znanje, sposobnosti i razinu pripremljenosti te na kraju preuzme zasluženu materialnu svjedodžbu.

Ispitno je povjerenstvo posebnom usmenom pohvalom nagradilo učenike koji su tijekom usmenih ispita ostvarili iznadprosječan uspjeh:

- iz Hrvatskoga jezika i književnosti Annu Faragó
- iz Mađarskog jezika i književnosti Virág Vincze, Annu Faragó, Kamillu Kelemen
- iz Engleskoga jezika Annu Čudina, Kyru Kristóf, Lillu Ben-gyeszkov, Isabell Kapor, Nicholasa Kapora, Vedrana Jenyika
- iz Digitalne kulture Gábora Cziru i Vedrana Jenyika
- iz Tjelesnog odgoja Slavena Pečerića.
- Leticia Bálint dobila je OPĆU POHVALU za izvrsne rezultate iz svih predmeta.

Uz materialne svjedodžbe uspješnim maturantima uručene su i potvrde o jezičnom ispitu: iz hrvatskoga jezika C1, B2 i B1 te iz engleskoga jezika B2 i B1.

Janja Živković Mandić
predsjednica materialnog izbornog povjerenstva

Spomendan biskupa Ivana Antunovića i susret crkvenih zborova u Kalači

Misnim slavljem na hrvatskom jeziku i susretom hrvatskih crkvenih pjevačkih zborova u organizaciji gradske hrvatske samouprave 21. lipnja u Kalači je priređen već tradicionalni Spomendan biskupa Ivana Antunovića.

Županijski susret bačkih Hrvata – Bunjevac, Raca i Šokaca – počeo je u prvostolnici Uznesenja BDM u Kalači susretom hrvatskih crkvenih pjevačkih zborova uz sudjelovanje bačkih zborova iz Kalače, Aljmaša, Kačmara, Dušnoka, Baje i Bačina te gostiju iz baranjskog Harkanja i peštanskog Erčina.

U povodu spomendana preporoditelja bačkih Hrvata svečano misno slavlje uz prigodnu propovijed predvodio je kardinal Ladislav Nemet, beogradski nadbiskup i metropolit, a s njime su služili župnici bačkih naselja i gostujući svećenici iz Srbije. U svojoj prigodnoj propovijedi kardinal Nemet prisjetio se života i djela naslovnog biskupa Ivana Antunovića te pozvao bačke Hrvate na očuvanje materinskog jezika te vjerskog i nacionalnog identiteta.

Misu su uljepšali članovi pjevačkih zborova u narodnoj nošnji, domaćini i organizatori čitanjima i molitvom vjernika, a Mješoviti crkveni zbor santovačkih Hrvata – Šokaca pod vodstvom santsvačkog kantora Zsolta Siroka pjevanjem mise.

Nakon mise upriličeno je svečano polaganje vijenaca kod porpsja biskupa Ivana Antunovića u nadbiskupskom vrtu. Polaganje su uljepšale članice Pjevačkog zbora „Ružice“ iz Kalače i bajski Orkestar „Čabar“. Vijence su položili predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin i predsjednica Hrvatske samouprave Kalače Marija Ivo, gradonačelnik Kalače Zoltán Bagó, predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“ i somborski dekan župnik vlč. Josip Štefković, predsjednica Hrvatske samouprave Aljmaša Valerija Marija Petrekanić i aljmaške zastupnice.

DA SE NE ZABORAVI...

*„Gdi je god bilo Srbah, tamo je...
bilo također Bunjevacah i Šokacah, ili kako se
danas volimo nazivati Hrvatah.”*

Ivan Antunović

Zbor svećenika

Život i djelo preporoditelja bačkih Hrvata

Ivan Antunović – naslovni biskup, bački hrvatski pisac, publicist i preporoditelj bačkih Hrvata – rođen je 19. lipnja 1815. godine u

Svečano misno slavlje predvodio je kardinal Ladislav Nemet

Susret je nastavljen i završen druženjem uz domjenak u auli Katoličke škole u Kalači, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Čabar“.

S. B.

TRENUK ZA PJESMU

Prababa

*Tih pritvorenih usta rajski med,
Taj turban s krupnom viticom ampira,
Neoskvrnut taj pogled, blag i svet,
Ta blijeda ruka još bez kavalira:
Ko mlade višnje pupoljsti cvijet,
Taj krotki posmijeh ljubavi i mira
Na savremeni gleda gadni svijet
Iz debeloga prašnoga okvira.
Još danas vidim babin smrtni čas,
Na odru sreće svu karikaturu,
Njen krezub grč i zbrčkanu figuru.
Iz mrtvih žica hromog glasovira
Tek katkad čujem valcer, jeku s pira
I harfu, smijeh, sve tiši ženski glas...*

Antun Gustav Matoš

Štovatelji časnog biskupa Antunovića

Kunbaji, a umro je 13. siječnja 1888. u Kalači. Kao najistaknutija osoba podunavskih Hrvata u Ugarskoj 1870-ih i 1880-ih godina, u vrijeme jake mađarizacije, odnarođivanja i odhrvaćivanja, zalagao se za jačanje hrvatskog nacionalnog identiteta bačkih Bunjevaca i Šokaca te za očuvanje materinskog jezika i katoličke vjere.

Od ranog djetinjstva živio je u Aljmašu, a nakon školovanja u Subotici, Kalači, Pečuhu i Segedinu 1838. zaređen je za svećenika. Od 1842. do 1859. bio je aljmaški župnik, zatim kalački kanonik, 1875. imenovan je velikim prepozitom kalačkim, a 8. svibnja 1876. kralj ga je imenovao naslovnim biskupom.

Kod spomen-biste

Pokretač je „Bunjevačkih i šokačkih novina“ (1870.) i „Bunjevačke i šokačke vile“, koje su promicale usvajanje hrvatskog književnog jezika. Autor je brojnih nabožnih i književnih djela. Njegovo je najvažnije djelo „Razprava o potisanskim Bunjevcima i Šokcima u pogledu narodnom, vjerskom, umnom, građanskom i gospodarskom“ (1882.). Prednjačio je i u organiziranju društvenog života u Kalači: njegovo ime povezuje se s organizacijom štedionice, ženskog dobrotvornog društva i čitateljskog krugu, a bio je i jedan od osnivača gospodarskog društva županije Bács-Bodrog. Većinu svojeg imetka koristio je u javne svrhe i za pomoć siromašnima, pa je tako godišnje mogao pomagati školovanje oko 200 uglavnom siromašnih učenika.

Umro je 13. siječnja 1888. godine u Kalači, gdje je i pokopan, ali se nakon Drugog svjetskog rata njegovu grobu izgubio svaki trag. Mjesto je utvrđeno, ali nadgrobni spomenik nema.

Štovanje biskupa Ivana Antunovića u bačkih Hrvata

Poslije dugih desetljeća nesklonih za štovanje njegova života i djela nakon demokratskih promjena probuđeno je zanimanje za život i djelo Ivana Antunovića i u bačkih Hrvata u Mađarskoj. Za to je najzaslužniji dugogodišnji đurđinski župnik mr. Lazar Ivan Krmpotić, osnivač i prvi predsjednik Instituta „Ivan Antunović“ u Subotici (1990.), danas Katoličkog društva „Ivan Antunović“. Na njegov poticaj u organizaciji Bunjevačkog „Divan kluba“, a nakon utemeljenja Hrvatske samouprave na čelu s Markom Markulinom, od 1990. godine u bačkom gradiću Aljmašu svake se godine u studenom organizira Spomendan biskupa Ivana Antunovi-

ća. Desetak godina mr. Lazar Ivan Krmpotić nizom svojih predavanja u Aljmašu osvjetlijavao je i približavao svojim sunarodnjacima u Mađarskoj njegov lik i djelo. U povodu 125. obljetnice imenovanja za naslovnog biskupa zahvalni bački Hrvati 2001. godine postavili su mu spomen-ploču u predvorju nekadašnje kanoničke kurije u Kalači, a zatim i na pročelju župnog stana u Aljmašu. Otada se okupljaju svake godine na spomendanima u Kalači u lipnju te u Aljmašu u studenome.

Okupljeni vjernici

U nakladi Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj u Pečuhu i Izdavačke kuće „Croatia“ u Budimpešti u ediciji „Hrvatski književnici u Mađarskoj“ 2002. godine objavljene su knjige „Život i rad biskupa Ivana Antunovića“ Ivana Evetovića, Ivana Tolja i mr. Lazara Ivana Krmpotića, a uz bibliografiju Ante Sekulića i najistaknutije Antunovićeve djelo: „Razprava o potisanskim Bunjevcima i Šokcima...“, čiji je urednik dr. Dinko Šokčević.

Dvadeset godina poslije podignut mu je kip – 2021. u Subotici, 2022. u Baji, a 2023. dobio je i poprsje u Kalači, gradu u kojem je živio i radio kao kanonik i naslovni biskup.

S. B.

Bogatstvo...

Racke Hrvatice iz Dušnoka

Hrvatska tvrtka postala članica Budimpeštanske burze – InterCapital ulazi na mađarsko tržište kapitala

Tvrtka InterCapital Securities postala je članica Budimpeštanske burze (BSE), čime je ujedno postala prva hrvatska tvrtka koja je to ostvarila. Time se približila cilju InterCapital grupe – povezivanju tržišta kapitala u srednjoj i jugoistočnoj Europi.

U Budimpešti je 30. lipnja 2026. tvrtka InterCapital Securities ušla na mađarsko tržište kapitala kao prva hrvatska tvrtka kojoj je to uspjelo, što je obilježeno svečanom ceremonijom i zvonjenjem zvona. Sa sjedištem u Zagrebu, InterCapital Securities jedna je od vodećih brokerskih kuća u Hrvatskoj i Sloveniji. InterCapital Securities osim toga članica je zagrebačke, ljubljanske i bukureštanske burze, dok Grupa InterCapital već 25 godina ima istaknutu ulogu u razvoju i upravljanju ETF-ovima usmjerenima na tržišta srednje i jugoistočne Europe.

Svečanost je okupila visoke predstavnike Grupe InterCapital, Budimpeštanske burze, hrvatske diplomatske misije te europskih financijskih institucija. Okupljenim uzvanicima obratili su se Ivan Kurtović, glavni izvršni direktor InterCapitala d. d., Tibor Tóth, predsjednik Uprave Budimpeštanske burze, dr. sc. Mladen Andrić, izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj te Anna Avvakumova, zamjenica direktora za financijske institucije u Europskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD).

InterCapital, BSE, HCB

Mađarsko tržište u svim svojim poslovnim linijama (održavanje tržišta, trgovanje i analize)", izjavio je predsjednik Uprave InterCapital Securitiesa Danijel Delač.

„Sa zadovoljstvom pozdravljamo InterCapital na Budimpeštanskoj burzi. Tijekom proteklih 25 godina tvrtka je izrasla u jednu od vodećih investicijskih tvrtki u regiji. Njezin dolazak jača međunarodnu povezanost mađarskog tržišta kapitala i podupire daljnji razvoj ETF tržišta, koje ostaje strateški prioritet Budimpeštanske burze", dodao je predsjednik Uprave Budimpeštanske burze Tibor Tóth.

Grupa InterCapital ove godine obilježava 25. godinu postojanja, a društvo pruža usluge posredovanja vrijednosnim papirima, investicijskog bankarstva i upravljanja imovinom domaćim i međunarodnim financijskim institucijama, korporacijama i ulagateljima. Tvrtka nudi i usluge korporativnog financijskog savjetovanja, analize vlasničkih vrijednosnih papira te održavanja tržišta.

Tijekom proteklih četvrt stoljeća društvo je postalo jedno od vodećih neovisnih sudionika tržišta kapitala u srednjoj i jugoistočnoj Europi sa snažnim fokusom na institucijske klijente. Prema prošlogodišnjim podacima InterCapital drži 29 % udjela u trgovanju na tržištu vlasničkih vrijednosnih papira Zagrebačke burze te 31 % udjela na tržištu vlasničkih vrijednosnih papira Ljubljanske burze. Tvrtka opslužuje više od 5000 hrvatskih i međunarodnih klijenata, zapošljava više od 80 stručnjaka te je tijekom svoje povijesti primila brojna prestižna industrijska priznanja i nagrade.

InterCapital također je ključan sudionik na regionalnom ETF tržištu. Njegova inovativna ponuda ETF-ova uključuje, među ostalim, fondove koji prate rumunjsko, poljsko, slovensko i hrvatsko tržište vlasničkih vrijednosnih papira. Tim proizvodima tvrtka nastoji učiniti ulagačke prilike u cijeloj regiji dostupnima široj međunarodnoj bazi ulagatelja istodobno pridonoseći većoj povezanosti tržišta kapitala srednje i jugoistočne Europe.

Ulaskom na Budimpeštansku burzu InterCapital dodatno jača međunarodni profil mađarskog tržišta kapitala ujedno podupirući strateški cilj kompanije – povezivanje tržišta kapitala u srednjoj i jugoistočnoj Euro.

Kršul

Veleposlanik RH u Mađarskoj Mladen Andrić

Tijekom ceremonije predstavnicima InterCapitala uručene su i prigodne plakete (tombstones). Zoltán Kurali, zamjenik guvernera Središnje banke Mađarske, i Tibor Tóth, predsjednik Uprave Budimpeštanske burze, uručili su plakete Ivanu Kurtoviću, predsjedniku Uprave InterCapitala d. d., Matku Maraviću, izvršnom direktoru InterCapitala d. d., te Danijelu Delaču, predsjedniku Uprave InterCapital Securities.

„Iznimno nam je drago što postajemo članovi Budimpeštanske burze. Neumorno radimo na povezivanju tržišta kapitala u regiji srednje i jugoistočne Europe. Sva su ta tržišta sama po sebi mala u usporedbi sa zapadnom Europom i SAD-om, pa ih međunarodni ulagatelji ponekad zanemaruju. Jedini način da nas sve stavimo na njihov radar jest olakšati pristup tim tržištima te ponuditi nove proizvode i usluge. Grupa InterCapital planira proširiti ponudu ETF-ova na BSE-u, a InterCapital Securities planira staviti naglasak na ma-

Druženje u Vedešinu – XVIII. Festival slanih štapića

U Vedešinu je 4. srpnja održan XVIII. Festival slanih štapića, tradicionalna manifestacija koja je i ove godine okupila brojne mještane i goste. Poslijepodnevni program obilovao je kulturnim, zabavnim i gastronomskim sadržajima, a posebno su bili zastupljeni hrvatski programi, izvijestila je za Hrvatski glasnik zastupnica Hrvatske samouprave Vedešina i HDS-a Marija Pilšić.

Najmlađi su uživali u brojnim igrama i radio-nicama, dok su odrasli mogli pratiti kulturni program te se navečer zabaviti na tradicionalnom balu.

Okupljene je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Vedešina Ferenc Völgyi, koji je zahvalio svim sudionicima i izvođačima, posebno gostima iz Sambo-

Ženski zbor „Đurđice“

tela. Uz mjesnu samoupravu suorganizator manifestacije bila je i Hrvatska samouprava Vedešina.

U kulturnom programu nastupili su Ženski zbor „Đurđice“ Hrvatske samouprave Sambotela i Tamburaški sastav „Guslice“, kojima ravna András Kovács, te Plesna skupina „Senior“ iz Sambotela pod vodstvom Petra Škrapića.

Okupljene je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Vedešina Ferenc Völgyi

Zastupnica Hrvatske samouprave Vedešina Marija Pilšić

Članice Hrvatskog kluba Vedešina ponovno su se istaknule u pripremi slanih štapića, po kojima je festival i dobio ime, a Hrvatska samouprava Vedešina pripremila je velik kotao graha za sve posjetitelje. Na stolovima nije nedostajalo ni domaćih kolača koje su ispekle vedešinske Hrvatice.

Kako ističe Marija Pilšić, atmosfera je tijekom cijelog dana bila iznimno vesela, a druženje je potrajalo do kasnih večernjih sati.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatski kulturni dan u Bike (Bük) održan 24. put

Hrvatska samouprava grada Bike i ove je godine, i to 24. put, ugostila gradišćanskohrvatske kulturne skupine iz Mađarske.

Program 24. Dana hrvatske kulture u Bike počeo je svetom misom na hrvatskom i mađarskom jeziku u ekumenskoj crkvi u Bükfürdőu. Misu su predvodili župnik iz Petrova Sela Tamás Köbli i bučki župnik dr. Gábor Szalai.

Kulturni program

Kulturni program održan je na natkrivenom prostoru Trga Termál. Predsjednica Hrvatske samouprave Bike (Bük) Zita Popovits u svojem je obraćanju ukratko predstavila povijest gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj istaknuvši koliko je važno da se pripadnici zajednice redovito okupljaju i njeguju međusobne veze. Ova manifestacija već godinama čuva nacionalni identitet, jezik i bogatu kulturnu baštinu gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj.

Predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj Vince Hergovich

Okupljenima su se obratili i predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj Vince Hergovich, predsjednik Skupštine Željezne županije László Majthényi te gradonačelnik Büka dr. Sándor Németh.

Kulturni program otvorio je bučki Pjevački zbor „Danica“, a potom su nastupili Pjevački zbor „Rozmarin“ iz Gornjeg Četara, Zbor „Zora“ iz Kisega, Folklorna skupina „Zviranjak“ iz Prisike te tamburaški sastav također iz Prisike.

Cjelodnevno druženje završilo je tradicionalnim balom koji je potrajao do kasno u noć uz bend Karambolo.

Branka Pavić Blažetin · Izvor: vaol.hu · Foto: Gellért Nagy (vaol.hu)

Hrvatski gastro festival i Noćni nogometni turnir u Potonji

U organizaciji Hrvatske samouprave Potonje i Mjesne samouprave Potonje 3. srpnja u rekreacijskom parku u Potonji održani su tradicionalni Hrvatski gastro festival i Noćni nogometni turnir.

Natjecanje u pripremi tradicionalnih hrvatskih jela pod nazivom „Najbolji kuhar Podravine“ počelo je u kasnim poslijepodnevima. Brojne ekipe zapalile su vatru pod kotličima i počele s pripremom specijaliteta. Posjetitelji su tijekom cijelog programa mogli kušati pripremljena jela, dok je stručni ocjenjivački sud u večernjim satima proglasio najbolje kuhare i najuspješnije ekipe.

U natjecanju je sudjelovalo 17 ekipa: Hrvatska samouprava Dombola, Hrvatska samouprava Novog Sela, Hrvatska samouprava Foka, Hrvatska samouprava Lukovišća, Hrvatska samouprava Daranja, Hrvatska samouprava Barče, JGDŽ Martinci, Veterani Martinci, Kastélykert Dombol, Dječji vrtić Lukovišće, Dječji vrtić Bojevo, Dječji vrtić Bobovac, Sorkapocs (Potonja), Zajedništvo (Barča), Samouprava Drávagárdony, IMI Team (Potonja) i Potonjski bajkeri.

Titulu Najboljeg kuhara Podravine osvojio je Nándor Schmidt iz ekipe Novog Sela. Prvo mjesto među ekipama pripalo je IMI Teamu iz Potonje, drugo mjesto osvojila je ekipa Zajedništvo iz Barče, a treće mjesto ekipa Sorkapocs iz Potonje.

U 20 sati počeo je Noćni nogometni turnir koji je potrajao do iza ponoći. Na turniru je nastupilo devet momčadi: Mindig a büfényer (Nagyatád), Vadásztanya (Daranj), Black Legion (Rinyabesenyő), Szabás, Kaposvölgye, Rušani, Eagles (Sigetvar), Labdavoltspori (Barča) i Hrvatska samouprava Šomođske županije.

Pobjednik turnira bila je ekipa Labdavoltspori iz Barče, drugo mjesto osvojio je Black Legion, a treće Eagles iz Sigetvara.

Najboljim igračem turnira proglašen je Barnabás Balogh (Eagles), najboljim vratarom Bendegúz Varga (Labdavoltspori), dok je najbolji strijelac bio Hrvoje Matanić iz ekipe Rušani.

U sklopu programa svoj završni susret toga su dana održali i djelatnici dječjih vrtića male barčanske regije. Nakon zajedničkog ručka upoznali su hrvatske tradicijske plesove, uživali u hrvatskoj glazbi, a dio njih uključio se i u natjecanje u kuhanju pridonijevši ugodnoj i prijateljskoj atmosferi koja je obilježila ovogodišnji festival.

Branka Pavić Blažetin · Foto: Organizatori

UPOZNAJMO SE S HRVATSKIM GLASNIKOM

Od 13. do 19. lipnja 2026. na otoku Pagu, u Pansionu Zavičaj u Vlašićima, održan je prvi turnus XX. Državnoga kampa hrvatskoga jezika i kulture. U kampu je sudjelovalo četrdesetak srednjoškolaca iz Hrvatske gimnazije u Budimpešti (HOŠIG) i Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu u Pečuhu.

Kamp je 16. lipnja posjetila glavna i odgovorna urednica tjednika Hrvata u Mađarskoj Hrvatskoga glasnika Branka Pavić Blažetin. Koordinatorica kampa Eva Molnár Mujić sa suradnicima je predstavila

Koordinatorica kampa Eva Molnár Mujić s Vašom urednicom

gošću koja je učenicima održala jednosatno predavanje pod naslovom „Digitalne i tiskane platforme Hrvatskog glasnika”.

Tijekom predavanja učenici su se upoznali s tiskanim izdanjem Hrvatskoga glasnika, njegovom mrežnom stranicom te prisutnošću na društvenim mrežama. Predstavljena je i uloga tjednika u informiranju hrvatske zajednice u Mađarskoj te važnost praćenja događaja iz života Hrvata u Mađarskoj.

Na kraju susreta zaključeno je kako je potrebno sustavnije upoznavati učenike s Hrvatskim glasnikom u svim školama u Mađarskoj u kojima se izvodi nastava hrvatskoga jezika i književnosti te narodopisnih sadržaja, ali i u kampovima hrvatskoga jezika i kulture, kako bi mladi bolje upoznali jedini tiskani tjednik hrvatske zajednice u Mađarskoj i aktivnije pratili njegov sadržaj i sadržaj njegovih platformi. Uz pomoć svojih nastavnika mogli bi i sudjelovati u oblikovanju sadržaja namijenjenih mladima.

Branka Pavić Blažetin

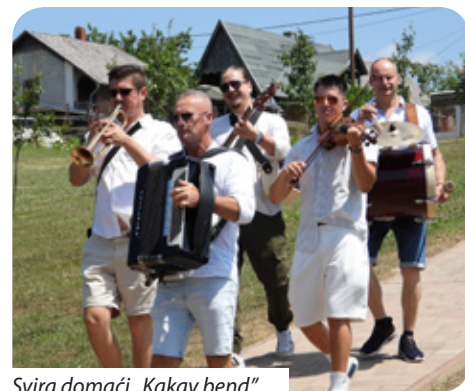
20. Festival zlevanke, vina i tambure u Sumartonu

U subotu 11. srpnja u Sumartonu je održano događanje s brojnim hrvatskim sadržajima i užiticima za sve posjetitelje – dvadeseti Festival zlevanke, vina i tambure. Tradicionalna pomurska jela, izvrsna vina pomurskih podruma, hrvatski kulturni program i vrlo ljubazno gostoprimstvo Sumartonaca nikoga nisu ostavili ravnodušnim. Na manifestaciju su stigli brojni gosti s obiju strana rijeke Mure kako bi se družili, a događanje su posjetili i predstavnici hrvatske diplomacije: veleposlanik Republike Hrvatske dr. Mladen Andrić, počasni konzul Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Attila Kos, predstavnici hrvatske zajednice u Mađarskoj – glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave dr. Silvestar Balić te parlamentarni zastupnik Csaba Lóvko, zatim član Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH Đanino Kutnjak, predsjednik EGTS-a Regija Mura Josip Grivec. Za organizaciju i ove su se godine pobrinuli Hrvatska samouprava Sumartona, KUD „Sumarton” i Mjesna samouprava Sumartona. Goste s jedne i druge strane granice pozdravili su predsjednica Hrvatske samouprave Sumartona Erika Kapuvari i načelnik Sumartona Gyula Butykai. U okviru bogatog kulturnog programa nastupili su tamburaši TS-a „Pomurske žice” iz Serdahela i tamburaši iz Belice, KUD iz Zasadbrega, Plesna skupina „Pántlika” iz Velike Kaniže, KUD „Pomurje” iz Lendave, Plesna skupina „Regica” iz Mlinaraca. Goste su cijeli dan glazbom zabavljali domaći svirači sastava „Kakav bend”, a „zvijezda” priredbe bio je poznati hrvatski sastav „Ljubavnici”. Uličnu zabavu svirao je domaći „Freya Band”.

Jedno od najvećih enogastronomskih i glazbenih događanja pomorske regije svakako je Festival zlevanke, vina i tambure u Sumartonu. Na njega iz godine u godinu stiže mnoštvo posjetitelja s obiju strana rijeke Mure kako bi uživali u tradicionalnim jelima, tamburaškoj glazbi, druženju i vinu. Pomurski Hrvati, pa tako i Sumartinci, na obližnjim vinogradima uzgajaju vinovu lozu. Najbliže su im vinogradi na „Kamanovim goricama”, koje se gotovo spajaju sa selom, pa je Sumartincima lako doći do vinograda. S promoviranjem tih vinograda i vina počela je Vinska udruga pajdaša vina „Sv. Martin” na čelu s Lajošem Vlašićem te su ljudi počeli ulagati u vinograde, obnovili „kleti”, počeli ozbiljnije obilježavati blagdane povezane s vinom. Vinska udruga s KUD-om „Sumarton” osmislila je manifestaciju u želji da postane priredba na kojoj se predstavlja i njeguje bogata hrvatska kulturna baština, tradicionalna gastronomija i enokultura pomorskoga kraja. Uz vino se uvijek pjeva, uz pjevanje dobro dođe glazba, a uz vino nešto se i pojede, pa su se tako spojili enogastronomski užiti s dobrom glazbom.

da smo današnjim danom, razgovorom na hrvatskom jeziku, pjevanjem hrvatskih pjesama i ponosom na svoje podrijetlo učinili nešto za očuvanje naših hrvatskih vrijednosti”, rekla je predsjednica samouprave Erika Kapuvari.

Dva desetljeća organiziranja prisjetio se i predsjednik KUD-a „Sumarton” Jožo Đuric, naime kolijevka je tamburaške glazbe u Pomurju upravo Sumarton. Tek 2002. godine počelo je učenje tambure u Sumartonu jer je u regiji tradiciju imala puhačka glazba, cimbali i harmonika. Od te godine tambura se proširila po regiji i brojni mladi naučili su svirati tamburu, a danas već djeluje 4–5 tamburaških sastava.

Svira domaći „Kakav bend”

Kod seoskoga doma i tržnice domaćih proizvoda osim kulturnog programa posjetitelje je čekala i prezentacija izrade tradicionalnih pomorskih jela: kalamperčice i zlevanke. Predstavile su ih Ana Vlašić i Jelica Doboš Gujaš ispod šatora koji je bio uređen kao nekadašnja kuhinja. Tijekom dana posjetitelji je zabavljao bogat kulturni program: Tam-

buraški sastav „Pomurske žice” iz Serdahela, Kulturno-umjetničko društvo „Pomurje” iz Lendave, Plesna skupina „Regica” iz Mlinaraca, Kulturno-umjetničko društvo „Zasadbreg”, Plesna skupina „Pántlika” iz Velike Kaniže. Posjetitelji festivala nestrpljivo su čekali koncert poznatog hrvatskog benda „Ljubavnici”, čiji su članovi zagrijali atmosferu kako bi zatim domaći Freya bend nastavio sa zabavom.

Festival je i ove godine doprinio zbližavanju ljudi s jedne i druge strane rijeke Mure i njegovanju hrvatskih tradicija.

Beta

Kulturni program

Predsjednica Hrvatske samouprave Sumartona s ponosom je govorila o zajedništvu hrvatske zajednice Sumartona, a i cijele regije, bez čega se ne bi mogla ostvariti jedna takva manifestacija. „Naša hrvatska zajednica i jednom ovakvom priredbom dokazuje kako joj je važan hrvatski nacionalni identitet. Ja sam rođena u Sumartonu od hrvatskih roditelja, a oni su kao i drugi žitelji u našem mjestu cijeli život njegovali hrvatsku baštinu. To je nasljeđe koje smo dobili od predaka i naša je dužnost prenijeti ga budućim generacijama. Naša hrvatska zajednica naš je oslonac za dalje djelovanje. Vjerujem

XX. DRŽAVNI KAMP HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE

I. TURNUS

Od 13. do 19. lipnja 2026. na otoku Pagu, u Vlačićima u Pansionu „Zavičaj“, održan je prvi turnus XX. Državnoga kampa hrvatskoga jezika i kulture. U kampu je sudjelovalo četrdesetak srednjoškolaca iz Hrvatske odgojno-obrazovne škole u Budimpešti (HOŠIG) i Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu u Pečuhu.

Nakon dolaska i kraćeg odmora na plaži učenici su sudjelovali na radionici upoznavanja, nakon čega su formirane skupine za radionice koje su pohađali tijekom tjedna. Već prvoga dana stvoreno je ugodno ozračje te su započela nova prijateljstva.

Kamp je posjetio predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić, koji je svečano otvorio jezični kamp, održao zanimljivo predavanje o ustroju Hrvatske državne samouprave te otvorio izložbu o povijesti samoupravnog sustava. Sudionicima se prigodnim riječima obratio i direktor Pansiona „Zavičaj“ Tibor Radić.

U sklopu programa 15. lipnja učenici i nastavnici posjetili su Siranu Gligora u Kolanu, gdje su se upoznali s proizvodnjom poznatoga pašskog sira. Učenici skupine turističkih vodiča tijekom vožnje autobusom predstavili su znamenitosti i zanimljivosti otoka Paga, pa su svi sudionici već na putu doznali mnogo novih podataka. Nakon obilaska sirane i degustacije sireva vratili su se u Zavičaj. Poslijepodne bilo je rezervirano za kupanje, a večer za društvene igre i druženje uz glazbu.

Utorak prijepodne protekao je u znaku omiljenih Igara bez granica, koje su donijele mnogo smijeha i zabave. Poslijepodne se radilo po radionicama – filmska skupina snimala je film o kampu, turistički vodiči pripremali su se za izlet u Šibenik i na Prvić, a sonetaši su stvarali vlastite sonete.

Večer je bila posvećena predavanju glavne i odgovorne urednice Hrvatskog glasnika Branke Pavić Blažetin o hrvatskom tisku u Mađarskoj.

Srijeda je protekla u znaku cjelodnevnog izleta u Šibenik i na otok Prvić. Poseban dojam ostavio je posjet Memorijalnom centru Fausta Vrančića u Prvić Luci, gdje su učenici upoznali život i izume jednoga od najvećih hrvatskih vizionara. Koordinatorica kampa bila je Éva Molnár-Mujić, suradnica Ureda Hrvatske državne samouprave. Voditeljica kampa bila je Árva Bíró.

II. TURNUS

Od 20. do 26. lipnja u Zavičaju je održan drugi turnus kampa Hrvatske državne samouprave u suorganizaciji Hrvatske škole Miroslava Krležu i Hrvatske osnovne škole, vrtića i učeničkog doma Santovo.

U kampu su sudjelovali učenici Hrvatske škole Santovo, učenici HOŠIG-a te učenici Hrvatske škole Miroslava Krležu.

Koordinatorica kampa bila je Éva Molnár-Mujić, suradnica Ureda Hrvatske državne samouprave. Voditeljica kampa bila je Árva Bíró.

Kamp je protekao u izvrsnom ozračju. Učenici su sudjelovali na brojnim radionicama i zanimljivim aktivnostima u Zavičaju, a program su upotpunili i izleti tijekom kojih su upoznivali prirodnu i kulturnu baštinu hrvatskoga primorja.

III. TURNUS

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, Hrvatske škole Mate Meršića Miloradića i Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj 3. srpnja 2026. godine uspješno je završen treći turnus ljetnog kampa u Vlačićima.

Kamp je okupio učenike iz Gradišća, Bačke, Podravine i Zale. Budući da su polaznici došli s različitim razinama poznavanja hrvatskoga jezika, program je ove godine bio prilagođen učenju uz grupe zadatke, projektni rad i rad u mješovitim skupinama u kojima su učenici pomagali jedni drugima.

Okosnicu stručnog programa činili su gramatički kvizovi, interaktivna grupna natjecanja i radionice kreativnog pisanja.

Jezične radionice nadopunjene su terenskom nastavom. Učenici su posjetili Zadar, gdje su obišli i Muzej iluzija, a zatim i grad Pag te Siranu Gligora u Kolanu, gdje su se upoznali s tradicijom proizvodnje pašskog sira i sudjelovali u degustaciji.

Uz učenje velik naglasak stavljen je na sport, kupanje i zajedničko provođenje slobodnog vremena, što je dodatno pridonijelo povezivanju mladih iz različitih hrvatskih zajednica u Mađarskoj te jačanju njihova zajedništva. Voditeljica kampa bila je Edit Horváth Paukovics.

Branka Pavić Blažetin

PRVA KOLOTEKA U CROATICI

U Croatici je 8. lipnja 2026. održana prva zajednička Koloteka u suradnji s bugarskom narodnosnom zajednicom. Događanje je otvorila ravnateljica Nefitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica” Timea Šakan-Škrin.

Cilj programa, osim narodnosne suradnje, bio je približiti i široj publici, ali i međusobno glazbu i plesove pojedinih etnografskih regija Bugarske kao i popularne hrvatske plesove.

Najprije je nastup imao bugarski sastav ProLet, u kojem osim Bugara plešu i Srbi te Hrvati. Zatim su nastupile učenice HOŠIG-ove plesne skupine Tamburica, a izvedena koreografija Andree Balint oduševila je prisutne. Kao poklon za nastup mladim plesačicama voditeljice organizatorskih samouprava, Katalin Bencsik i Kinga Kolesza, uručile su bonove trgovačkog centra Árkád.

Uslijedilo je poučavanje bugarskih i hrvatskih plesova, a u veliko kolo uključili su se gotovo svi prisutni.

Program je nastao u organizaciji Bugarske narodnosne samouprave Erzsébetvárosa, Bugarske narodnosne samouprave Ferencvárosa, Hrvatske samouprave Erzsébetvárosa, Hrvatske narodnosne samouprave Ferencvárosa te Nefitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica”.

Kršul

Hrvatski ljetni kamp u Baškutu

U organizaciji mjesne hrvatske samouprave od 29. do 31. lipnja u Baškutu je održan Ljetni kamp za djecu.

Kako nam je uz ostalo kazala predsjednica samouprave Katica Jenei, prvoga dana prijedodne djeca su u veselom raspoloženju izrađivala svijeće od pčelinjeg voska zahvaljujući donaciji pčelarstva Maros. Poslijepodne učili su bunjevačkohrvatske i hrvatske plesove i pjesme, a dan su zaokružili zabavnim kvizom. Nije bilo manje zanimljivo ni drugoga dana uz obrtničku radionicu, nizanje zrnja, izradu raznih rukotvorina, a uz veliku podršku roditelja, pomagača i podupiratelja. Organizatori su zahvalni roditeljima na izvrsnim kolačima, grickalicama, bombonima i sladoledu. Posebno zahvaljuju Magdolni Csanaky na velikoj podršci te na svesrdnoj pomoći kožarki Riti Horváth. Djeca su izrađivala prekrasne kožne narukvice i privjeske te fantastične narukvice od perli. Kao i prvog dana, bilo je i dosta plesa i pjesme. I posljednji dan bio je ispunjen aktivnostima. Sudionici kampa izrađivali su vlastite parfeme koristeći eterična ulja doTERRA, a zatim su posjetili knjižnicu. Tijekom dana plesali su, pjevali, igrali se i sudjelovali na natjecanju u crtanju.

„Proveli smo tri dana ispunjena predivnim iskustvima. Hvala svima koji su pridonijeli uspjehu kampa!”, zaključila je zadovoljno predsjednica samouprave Katica Jenei.

S. B. · Foto: Kati Jenei (Facebook)

Bunjevački Hrvati iz Aljmaša u Valpovu i Bizovcu

Nakon Spomendana Ante Evetovića Miroljuba u Aljmašu skupina bunjevačkih Hrvata iz Aljmaša boravila je u posjetu Valpovu i prijateljskom naselju Bizovcu u Hrvatskoj. U Valpovu su posjetili grob valpovačkog župnika i hrvatskog pjesnika Miroljuba Ante Evetovića, rodnom iz Aljmaša. Bio je to ujedno i izlet u prijateljsko naselje Bizovac, gdje su bili i na kupanju u Bizovačkim toplicama.

S. B.